

Европейски омбудсман

El Defensor del Pueblo Europeo

Evropský veřejný ochránce práv

Den Europæiske Ombudsmand

Der Europäische Bürgerbeauftragte

Euroopa ombudsman

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

The European Ombudsman

Le Médiateur européen

An tOmbudsman Eorpach

Il Mediatore europeo

Eiropas ombuds

Europos ombudsmenas

Az Európai Ombudsman

L-Ombudsman Ewropew

De Europese Ombudsman

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu

Ombudsmanul European

Európsky ombudsman

SI Evropski varuh človekovih pravic

Euroopan oikeusasiamies

Europeiska ombudsmannen

■ Pregled

Evropski varuh človekovih pravic

2008

Spoštovani bralec,

DOBRODOŠLI v publikaciji „Pregled 2008“ varuha človekovih pravic. V njej so na jedrnat način opisani najpomembnejši rezultati, doseženi za pritožnike, in glavne politične teme, s katerimi se je urad varuha človekovih pravic ukvarjal v zadnjem letu. Upam, da vam bo publikacija v pomoč pri razumevanju dela, ki ga opravlja varuh človekovih pravic.

Približati Unijo državljanom

Velikokrat pravim, da je način, kako se institucija odziva na pritožbe, ključni pokazatelj, kako usmerjena je k državljanom. V 36 % primerov, zaključenih leta 2008, je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali rešila primer. Skupno osem primerov služi kot primer dobre prakse, kako se odzvati na vprašanja, na katera opozori varuh človekovih pravic. Pet od teh „najboljših primerov“ je predstavljenih na naslednjih dveh straneh. Preostali trije se nanašajo na Evropsko komisijo (primer 2672/2008/VL), Evropsko sodišče (2448/2008/WP) in že tretje leto zapored Evropsko agencijo za varnost v letalstvu (893/2006/BU).

Vsi odzivi na preiskave varuha človekovih pravic pa niso bili tako zgledni. Komisija je zavrnila spremembo stališča v zvezi s primerom diskriminacije na podlagi starosti. Zaradi te zavrnitve sem Parlamentu predložil edino posebno poročilo, ki sem ga izdal v letu 2008. Čeprav se je število preiskav, v katerih sem moral na institucije EU nasloviti kritične pripombe, zmanjšalo na 44 (s 55 leta 2007), jih je še vedno preveč. Da bi institucijam in organom pomagal izboljšati njihovo učinkovitost, sem leta 2008 na svoji spletni strani objavil dve študiji o ukrepih, ki so jih sprejele institucije, ki so bile v letih 2006 in 2007 deležne kritičnih in dodatnih pripomb.

Dejavnost kot varuh preglednosti

Leta 2008 je bilo zaključeno rekordno število preiskav (355), od katerih jih je večina trajala manj kot eno leto. Leta 2009 bo naš cilj izboljšati učinkovitost, tako da bomo primere zaključili še hitreje. Daleč najpogostejše obtožbe, ki so bile predmet preiskav, začetih leta 2008, je bilo pomanjkanje preglednosti (36 % preiskav). V vsakem od teh primerov sem institucijam in organom EU priporočil, naj zagotovijo najvišjo raven odprtosti svojih dejavnosti. Nekateri primeri so vključevali težave v zvezi z varstvom podatkov, ki po potrebi zahtevajo pristop, v katerem sta uravnotežena zasebnost in preglednost. V nekaj teh primerih sem se posvetoval z evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, čigar nasvet mi je bil v veliko pomoč.

V zvezi s preglednostjo je bil leta 2008 posebno pomemben predlog Komisije za reformo pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov. Izrazil sem zaskrbljenost v zvezi z nekaterimi vidiki tega sicer dobrega predloga in Parlament pozval, naj tu uporabi svojo vlogo sozakonodajalca ter državljanom zagotovi najboljši rezultat. Del mojega prispevka k tej razpravi je bila tudi primerjalna študija o najboljših praksah držav članic v zvezi z dostopom javnosti do podatkov v zbirkah podatkov, ki sem jo izvedel med kolegi v Evropski mreži varuhov človekovih pravic. Na podlagi rezultatov te študije sem pripravil konkretne predloge za reformo pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov.

Spodbujanje kulture storitev

Varuh človekovih pravic je leta 2008 prejel skupno 3 406 pritožb. Kot vedno smo si prizadevali zagotoviti, da bi se vsi tisti, ki bi se morda pritožili, zavedali storitev varuha človekovih pravic. Na primer, glede podjetij, nevladnih in drugih organizacij, ki so v preteklosti le redko izkoristili storitve varuha človekovih pravic, smo objavili raziskavo, ki smo jo na lastno pobudo izvedli o tem, ali so plačila Komisije pravočasna, da bi osvetlili, kaj konkretno lahko naredimo za taka podjetja in organizacije.

V skoraj 80 % evidentiranih primerov smo lahko pritožniku pomagali tako, da smo začeli preiskavo primera, ga prenesli pristojnemu organu ali pritožniku svetovali, na koga naj se obrne. Pogosto smo mu svetovali, naj se obrne na člana Evropske mreže varuhov

Evropski varuh človekovih pravic preučuje pritožbe o nepravilnostih v delu institucij in organov EU. Pri varuhu človekovih pravic lahko pritožbo vložijo vsaki državljan ali prebivalec EU, podjetje ali združenje s sedežem v državi članici. Varuh človekovih pravic ponuja hitra, prožna in brezplačna sredstva za reševanje težav z upravo EU.

Za več informacij, ki so na voljo v 23 uradnih jezikih EU, obiščite spletno stran www.ombudsman.europa.eu, na kateri boste našli tudi ta pregled, primere, omenjene v tej izdaji, ter celotno letno poročilo za leto 2008 (v angleškem jeziku na voljo od aprila 2009, v vseh uradnih jezikih pa od julija 2009).

človekovih pravic. Regionalni varuhi človekovih pravic iz mreže so se novembra srečali v Berlinu in razpravljali o tem, kako lahko skupaj izboljšamo storitve, ki jih zagotavljamo državljanom. Še naprej sem se tudi obračal na člane in uradnike institucij in organov EU ter jih spodbujal, naj sprejmejo kulturo storitev za državljane. Med vrhunci v tem smislu sta bila podpis memoranduma o soglasju s predsednikom Evropske investicijske banke in sporazum z agencijami Unije o sprejetju Kodeksa dobrega upravnega ravnanja, ki ga bodo uporabljale v svojih odnosih z državljani.

Še zadnji pomembni dogodek v letu 2008 pa je bila revizija Statuta varuha človekovih pravic. Izvršene spremembe zagotavljajo, da lahko državljani popolnoma zaupajo v zmožnost varuha človekovih pravic, da brez omejitev izvede temeljito preiskavo o njihovih pritožbah. Na podlagi tega še širšega pooblastila se veselim nadaljnjega dela za državljane v letu 2009.

Strasbourg, 31. januarja 2009

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Izbrani primeri, obravnavani leta 2008

PREISKAVE varuha človekovih pravic v letu 2008 so zajemale vse od vprašanj v zvezi s preglednostjo do institucionalnih zadev in zadev v zvezi s politiko do vloge, ki jo ima Komisija kot varuhinja Pogodbe. Nanašale so se tudi na težave pri javnih natečajih in zaposlitvenih postopkih, kadrovske zadeve ter spore v zvezi s pogodbami in problematičnimi razpisi. Nekaj primerov je podanih spodaj, vključno s petimi od osmih najboljših primerov iz leta 2008.

Pomanjkanje preglednosti

→→→ Urad za izbor osebja Evropskih skupnosti (EPSO) se je strinjal, da kandidatoma na njihovo zahtevo razkrije ocenjevalna merila, uporabljena v izbirnih postopkih, in razčlenitev posameznih ocen. To je bil rezultat preiskave, ki jo je varuh človekovih pravic začel na lastno pobudo. Varuh je pohvalil urad EPSO zaradi sprejetja tako preglednega pristopa (OI/5/2005/PB).

→→→ V primeru 754/2007/BU se je **Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)** konstruktivno odzval na zahtevo po dostopu do dokumentov. S tem ko je dal na razpolago dve različici ustreznega poročila, eno

z osebni podatki pritožnika in drugo brez njih, je ravnal v skladu s pravili EU o dostopu do dokumentov, obenem pa prikazal pristop, usmerjen k državljanom.

Varuh človekovih pravic je grajal Komisijo, ker ji ni uspelo vzpostaviti izčrpane evidence izdanih ali prejetih dokumentov. Kritika je bila posledica pritožbe britanske nevladne organizacije Statewatch. Glede na to, da bi morala biti taka evidenca vzpostavljena že leta 2002, je varuh človekovih pravic Komisijo pozval k hitremu ravnanju, Evropski parlament pa je v resoluciji podprl poziv varuha človekovih pravic (3208/2006/GG).

Spori v zvezi s pogodbami

→→→ Varuh človekovih pravic je v dveh primerih v zvezi s pogodbami pohvalil **Komisijo** zaradi njenega konstruktivnega pristopa. Komisija je bila v primeru 3490/2005/(ID)PB, v katerem je šlo za spor z italijanskim podjetjem zaradi plačila pri projektu EU v Liberiji glede oskrbe z vodo razseljenih oseb, skozi celotni postopek temeljita in konstruktivna ter je celo pristala na dodatna ustrezna plačila, ki so jih ugotovili njene službe in pritožnik. Italijansko podjetje je zato prejelo več kot 100 000 EUR.

→→→ V primeru 3784/2006/FOR v zvezi z avstrijskim inštitutom, vključenim v pogodbo o raziskavah in razvoju na področju kemijske tehnologije, se je **Komisija** strinjala, da plača 54 000 EUR. To je bilo posledica zahteve varuha človekovih pravic, naj Komisija še enkrat pretehta svojo zavrnitev plačila neplačanega zneska, ker ni pravočasno prejela izjav o končnih stroških.

Težave s pritožbami zaradi kršitev določb Pogodbe

Preiskave varuha človekovih pravic so odkrile vrsto težav v zvezi z načinom, kako Komisija obravnava pritožbe zaradi kršitev določb Pogodbe. Varuh človekovih pravic je v primeru v zvezi s špansko zakonodajo o povišanju obdavčitve kapitala kritiziral Komisijo, ker je potrebovala preveč časa in ker pritožnika ni ustrezno obvestila o odločitvi, da formalno začne postopek za ugotavljanje kršitev.

Predlagal je, kako bi lahko razmislila o izboljšanju svojih postopkov (3737/2006/(BM))JMA). Komisija je bila kritik deležna tudi, ker ni ustrezno in razumljivo razložila, zakaj se je odločila zaključiti primer v zvezi z morebitno kršitvijo okoljske zakonodaje Skupnosti pri italijanskem projektu cestnega obvoza (1962/2005/IP).

Mogoča diskriminacija zaradi starosti pri zaposlovanju

Belgijski samostojni tolmač, ki so ga institucije več kot 35 let najemale za posebna zasedanja, se je varuhu človekovih pravic pritožil, ker je po dopolnjenem 65. letu prenehal prejemati ponudbe za delo. Varuh človekovih pravic je potrdil, da to pomeni diskriminacijo zaradi starosti, Parlament pa se je odzval s spremembo svoje prakse (186/2005/ELB). Po drugi strani pa Komisija ni zadostno utemeljila, zakaj samostojne tolmače, starejše od 65 let drugače obravnava, in je zavrnila spremembo svoje prakse. Ker je primer sprožil pomembno načelno vprašanje, je varuh

človekovih pravic Parlamentu predložil posebno poročilo (185/2005/ELB).

→→→ V primeru domnevne diskriminacije zaradi starosti, ki naj bi jo zagrešil Svet, varuh človekovih pravic ni odkril diskriminacije. Kljub temu se je Svet strinjal s prostovoljnim plačilom v višini 1 000 EUR, ki ga je poravnal v priznanje neprijetnosti in stresa pritožnika. Svet je pritožniku sprva ponudil enoletno pogodbo, a je pogoje spremenil, ko je izvedel, da bo v tem času dopolnil 65 let (1162/2007/FOR).

Koliko pritožb in preiskav?

VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC je leta 2008 evidentiral 3 406 pritožb (v primerjavi s 3 211 leta 2007) in začel 296 preiskav (v primerjavi s 309 leta 2007). V letu je zaključil 355 preiskav (348 leta 2007). Skupno je obravnaval več kot 7 700 pritožb in zahtevkov za informacije.

Po kakšnih ukrepih je posegel varuh človekovih pravic?

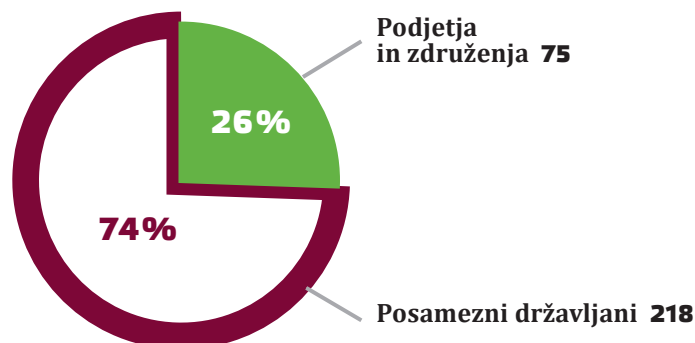
V skoraj 80 % obravnavanih primerov (2 643) je lahko varuh človekovih pravic pritožniku pomagal tako, da je začel preiskavo primera, ga prenesel na pristojni organ ali pritožniku svetoval, na koga naj se obrne.

OPOMBA

V nekaterih primerih je pritožnik prejel več kot eno vrsto nasveta. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

Glede prenosov in svetovanja je bilo 55 % pritožnikov napotenih na člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, to je na nacionalnega ali regionalnega varuha človekovih pravic v državah članicah, ali na odbor za peticije Evropskega parlamenta. Skupno 17 % pritožnikov je bilo napotenih na Evropsko komisijo, 36 % pa je bilo svetovano, naj se obrnejo na druge organe, kot je SOLVIT, ki se ukvarja s težavami, ki so posledica napačne uporabe zakonodaje o notranjem trgu pri javnih organih.

Izvor pritožb, ki vodijo do preiskav

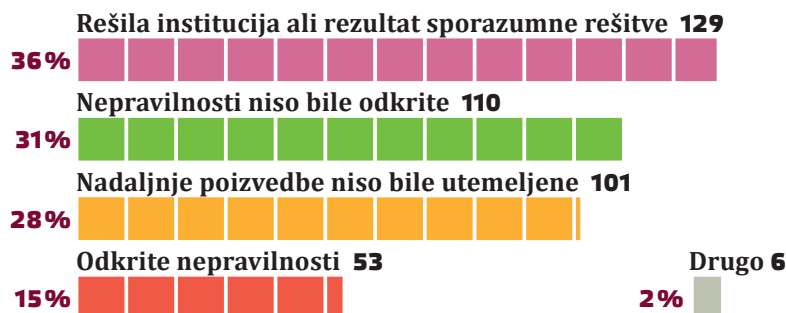

Kakšne rezultate so prinesle preiskave?

V 129 primerih, zaključenih leta 2008, je bil dosežen pozitiven rezultat, ko je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali rešila primer. V 110 primerih ni bilo odkrite nobene nepravilnosti. V 41 primerih je varuh človekovih pravic dal dodatno pripombo, da bi pomagal izboljšati učinkovitost v prihodnje. Nepravilnost je bila odkrita v 53 primerih: osem jih je vodilo do osnutka priporočila, ki ga je sprejela institucija, eden do posebnega poročila za Parlament, 44 pa jih je bilo zaključenih s kritičnimi pripombami.

 = 10 primerov

OPOMBA
V nekaterih primerih so bile preiskave zaključene na podlagi dveh ali več razlogov. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

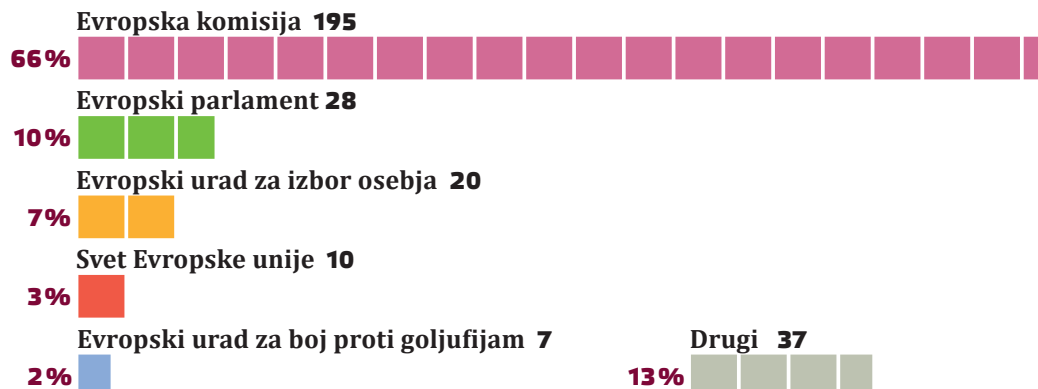

Na katere institucije in organe so se nanašale izvedene preiskave?

Večina preiskav, začelih leta 2008, se je nanašala na Evropsko komisijo (66 %). Ker je Komisija glavna institucija Skupnosti, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je normalno, da je glavni cilj pritožb državljanov.

 = 10 primerov

OPOMBA
V enem primeru se ista preiskava nanaša na dve instituciji. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

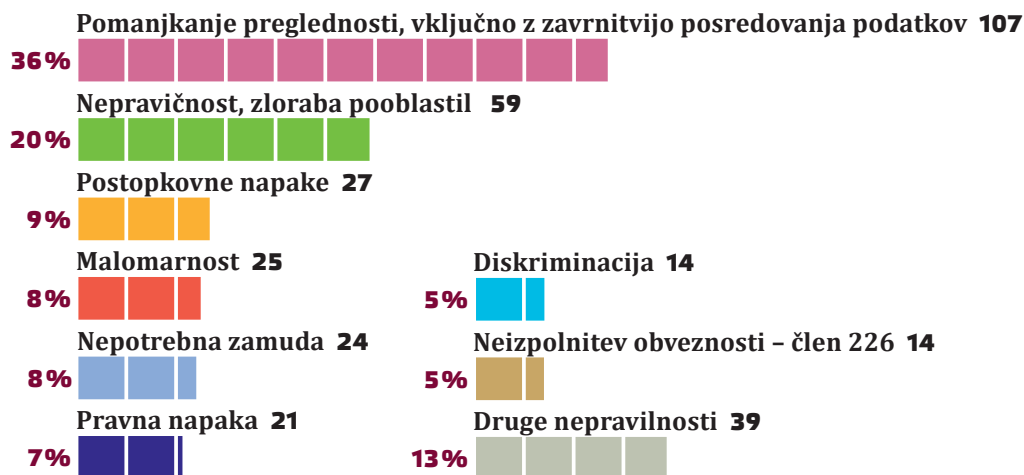

Na katere vrste nepravilnosti se nanašajo preiskave?

Nepravilnost se pojavi, če institucija ne ravna v skladu z zakonodajo, ne spoštuje načel dobrega upravljanja ali krši temeljne pravice. Najpogostejša očitana nepravilnost, s katero se je leta 2008 ukvarjal varuh človekovih pravic, je bila pomanjkanje preglednosti (v 36 % začelih preiskav).

 = 10 primerov

OPOMBA
V nekaterih primerih je ista preiskava preučevala dve ali več vrst nepravilnosti. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

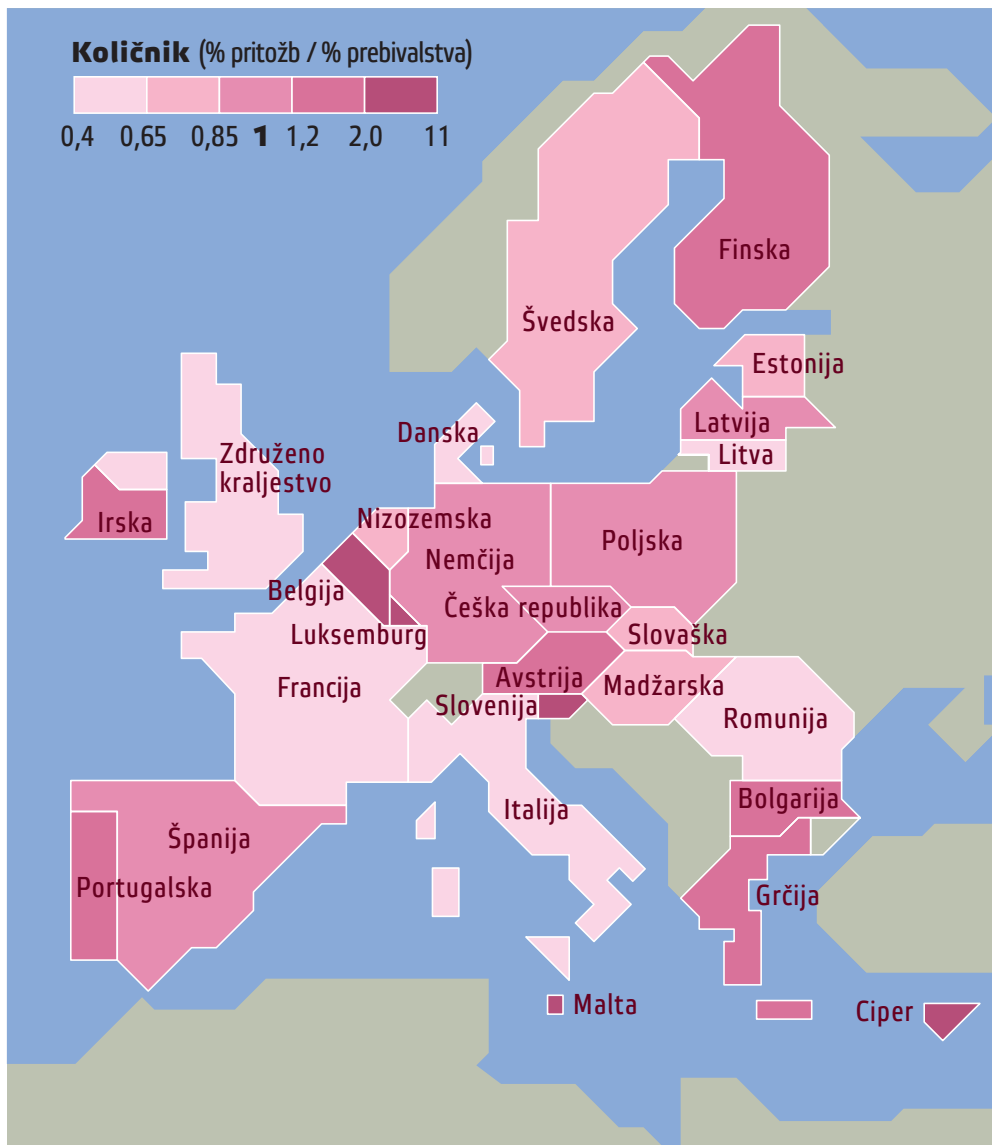
Kdo vlaga pritožbe?

OPOMBA

Količnik pritožb je bil izračunan tako, da se odstotek vseh pritožb iz vsake države članice deli z odstotkom prebivalstva te države v prebivalstvu EU. Če je količnik večji kot 1,0, je zadevna država varuhu človekovih pravic predložila več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na velikost njenega prebivalstva.

Država	Primeri
Nemčija	546
Španija	352
Poljska	270
Francija	240
Belgija	229
Italija	219
Združeno kraljestvo	197
Grčija	110
Avstrija	108
Romunija	97
Portugalska	95
Nizozemska	78
Bolgarija	74
Češka republika	66
Švedska	52
Finska	49
Madžarska	46
Irska	45
Slovenija	41
Malta	36
Ciper	35
Luksemburg	33
Slovaška	29
Danska	23
Latvija	18
Litva	11
Estonija	7
Druge države	221
Neznano	79

V spodnjem zemljevidu je prikazano, s kakšno verjetnostjo se bodo prebivalci vsake države članice pritožili evropskemu varuhu človekovih pravic. Verjetnost temelji na številu pritožb iz vsake države članice glede na velikost prebivalstva. Podano je tudi absolutno število pritožb na državo članico.

Evropski varuh človekovih pravic

1 Avenue du Président Robert Schuman

CS 30403

67001 Strasbourg Cedex

FRANCIJA

Tel. +33 3 88 17 23 13

Faks +33 3 88 17 90 62

→→→ www.ombudsman.europa.eu

© Evropske skupnosti, 2009

Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno z navedbo vira.

Pierre Roesch typo-graphisme, Strasbourg

Printed in Luxembourg

Natisnjeno na papirju CyclusPrint, finem papirju za tiskanje, izdelanem izključno iz recikliranih vlaken.

QK-AD-09-001-SL-D · ISSN 1831-3701